

עודכן ב- 27/08/2010 02:01

עודד ערן | מה תעשו כשהשיחות יתפוצצו?

לקראת חידוש המשא ומתן הישיר בין ראש הממשלה בנימין נתניהו לנשיא הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס, מתבקשות כמה שאלות לכמה משחקני המפתח בשיחות:

את נתניהו יש לשאול, כיצד קרה שמדינאי זהיר ושמרן כמוהו דחק למו"מ ישיר שבו יאלץ לפרוש עמדות ברורות בנושאים כגון ירושלים וגבולות. גם אם הפנים את פתרון שתי המדינות, ספק אם יציע את שהציע קודמו, אהוד אולמרט, לאותו נושא ונותן פלסטיני. האם הוא סבור שיעמוד בציפיות שהביעה שרת החוץ הילרי קלינטון, שבתוך שנה יוכלו הוא ועבאס להגיע להסכם?

הפער בין העמדות של רוב חברי הקואליציה וחברי השביעייה ובין אלה של הפלסטינים ידוע, ודבר לא קרה שאמור ללמד שהוא צומצם. מדוע לחץ נתניהו למו"מ ישיר? מדוע אילץ מנהיגים כברק אובמה וניקולא סרקוזי להשתמש בהון פוליטי רב כדי לשכנע את עבאס, ומה יקרה כשאלה ילחצו עליו, על נתניהו, לתת תמורה להון זה בויתורים לפלסטינים?

שאלה לעבאס - גם לו הודיעה ישראל, לא רק על הקפאה מוחלטת של הבנייה בהתנחלויות במזרח ירושלים אלא גם על הסרת המאחזים הבלתי חוקיים, עדיין ימצא עבאס במצב מבין. העדר כל אחיזה בעזה והתרת החמאס נגדו מציגים אותו בכל חולשתו. מה הובטח לו ואילו ערובות קיבל כדי שיוכל להציג את עצמו כלוחם אמין למען השגת יעדים לאומיים של העם הפלסטיני על כל חלקיו? האם נאמר לו, שאם יוצע לו פחות משהציע אולמרט, יקבל גיבוי בינלאומי לדחיית ההצעה הישראלית?

עבדאללה מלך ירדן וחוסני מובארק נשיא מצרים כבר נכחו בכמה פתיחות חגיגות של מו"מ בין ישראל לפלסטינים. הם כבר שמעו כל ראש ממשלה ישראלי וכל דמות בכירה משני צדי המתרס. מעניין לדעת מה שיכנע אותם לעשות שוב את הדרך הארוכה לושינגטון; מי ומה שיכנעם שהפעם זה ייגמר אחרת. הייתכן שנתניהו לחש באוזניהם דברים ששיכנעו, שהפעם זה רציני?

אובמה מוטרד, יש להניח, מהמשאלים המצביעים על ירידה בתמיכת הציבור האמריקאי בו. קרוב לוודאי שהוא חושש מתוצאות הבחירות לקונגרס בנובמבר, וייתכן שהוא חושש מתוצאות קשות של היציאה מעיראק ושל זו הצפויה מאפגניסטן. האם מאמין אובמה שטקס חגיגי בספטמבר יאזן את כל אלה בעיני הבוחר האמריקאי, או האם "גייס" את עבאס ואת נתניהו כדי לשפר את תדמיתו בעיני הבוחר היהודי?

ושאלה לאהוד ברק, שבספטמבר 1999 היה באותו סרט, שאז צולם בשארם א-שייח: האם הזהיר את נתניהו ואת האחרים, שלא די בטקס פתיחה ובקביעת תאריך יעד של שנה להשגת הסכם? האם המליץ ברק, על סמך ניסיונו, להכין אלטרנטיבה למקרה שיתברר שהפערים בין הצדדים אינם מאפשרים הסכם מלא על כל סוגיות הליבה?

בפרקי אבות כבר נאמר, כי החכם רואה את הנולד. כל המעורבים יראו חוכמה אם בצד ההכנות לטקס החתימה על מדשאות הבית הלבן בספטמבר 2011 יגבשו גם מתווה אלטרנטיבי. מתווה כזה ימנע גלישה לאינתיפאדה שלישית, ימנע סטטוס קוו ויאפשר התקדמות, למרות הכישלון להשיג הסכם מלא בכל סוגיות הליבה.

הכותב הוא מנהל המכון למחקרי ביטחון לאומי ומנהל צוות המשא ומתן עם הפלסטינים בשנים 1999-2000